

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

<< ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ >>

<< THE ASYLUM OF RESIDENCE >>

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΦΟΙΤΗΤΗ: ΚΑΝΑΚΟΥΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ ΣΧΟΛΗΣ: 2433

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ/ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΚΑΜΠΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΗΡΑΚΛΕΙΟ

ΙΟΥΝΙΟΣ 2014

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε αυτό το σημείο νιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω εκ βάθους καρδιάς την Καθηγητριά μου και συνάμα επιβλέπων της εργασίας μου, κυρία Καμπέλη Κωνσταντίνα για την πολύτιμη βοήθεια (βιβλιογραφική και συμβουλευτική) που μου προσέφερε κατά την συγγραφή της πτυχιακής αυτής εργασίας, που χωρίς αυτήν θα ήταν αδύνατη και ακατόρθωτη η τέλεση της. Επίσης θα ήθελα να δώσω και τις θερμές μου ευχαριστίες στην Βιβλιοθήκη του Δικηγορικού Συλλόγου Ηρακλείου για την βιβλιογραφία που μου παρείχε και με βοήθησε σε ένα μεγάλο ποσοστό στην ολοκλήρωση της εργασίας. Τέλος ακόμα θα ήθελα να ευχαριστήσω και τον κύριο Απλαδά Γεώργιο, Καθηγητή Εφαρμογών στο τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων του ΑΤΕΙ Κρήτης, καθώς η βοήθειά του υπήρξε σημαντική για την σύνταξη της πτυχιακής μου.

ΤΟ ΑΣΥΛΟ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΚΑΝΑΚΟΥΣΑΚΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ

ΤΡΙΜΕΛΗΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

- ΚΑΜΠΕΛΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ
- ΑΠΛΑΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
- ΓΙΑΝΝΟΥΛΙΔΟΥ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Πρόλογος.....	σελ.2
Περίληψη/Λέξεις-κλειδιά.....	σελ.5
Abstract/Key-words.....	σελ.6
Εισαγωγή.....	σελ.7
<u>Κεφ.1</u>	
1.1. Έννοια του ασύλου.....	σελ.8
1.2. Έννοια της κατοικίας.....	σελ.9
1.3. Έννοια και περιεχόμενο των ατομικών ελευθεριών και δικαιωμάτων.....	σελ.10
<u>Κεφ.2</u>	
2.1. Συνταγματικός ορισμός του ασύλου της κατοικίας.....	σελ.13
2.2. Ιστορική καταγωγή του ασύλου της κατοικίας.....	σελ.14
2.3. Έννοια του ασύλου της κατοικίας.....	σελ.14
2.4. Εκταση της προστασίας του ασύλου της κατοικίας.....	σελ.17
2.5. Κατ'οίκον έρευνα.....	σελ.19
2.5.1. Αναστολή.....	σελ.21
2.6. Η αρχή της αναλογικότητας.....	σελ.22
2.7. Καινοτομίες του ισχύοντος Συντάγματος.....	σελ.23
2.8. Κυρώσεις από το Σύνταγμα.....	σελ.24
2.9. Διέθνης κατοχυρωση του ασύλου της κατοικίας.....	σελ.25
<u>Κεφ.3</u>	
3.1. Προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου.....	σελ.26
3.2. Το απόρρητο των ανταποκρίσεων.....	σελ.30
<u>Κεφ.4</u>	
Νομολογία.....	σελ.31
<u>Επίλογος</u>	
Συμπεράσματα.....	σελ.37
Συντομογραφίες.....	σελ.38
Βιβλιογραφία.....	σελ.39
Δήλωση Γνησιότητας της εργασίας.....	σελ.41

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το άσυλο της κατοικίας όπως ορίζεται από το άρθρο 9α του Συντάγματος λέει ότι:1^ο Η κατοικία του καθενός είναι άσυλο.Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη.Καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας και 2^ο Οι παραβάτες της προηγούμενης διάταξης τιμωρούνται για παραβίαση του οικιακού ασύλου και για κατάχρηση εξουσίας και υποχρεούνται σε πλήρης αποζημίωση του παθόντος,όπως ο νόμος ορίζει.Βασικό άμεσο ανθρώπινο ατομικό δικαίωμα,αναγόμενο στα πλαίσια της προστασίας της ελευθερίας του ανθρώπου είναι το άσυλο της κατοικίας. <<Άσυλο>> σημαίνει τον τόπο, στον οποίο μπορεί κανείς να παραμένει δίχως να ενοχλείται.Για να χαρακτηριστεί ένας χώρος σαν άσυλο θα πρέπει να είναι περιφραγμένος έτσι, ώστε να εξασφαλίζει απομόνωση του ατόμου.Η προστασία του <<ασύλου>> επεκτείνεται και στους αλλοδαπούς,υπόκειται δε σε αναστολή, σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 48 περί κηρύξεως της χώρας σε κατάσταση πολιορκίας.Οι ιδιώτες που παραβιάζουν την κατοικία ενός προσώπου χωρίς τη θελήσή του, διαπράττουν το αδίκημα της διαταράξεως της οικιακής ειρήνης.Το άσυλο της κατοικίας μπορεί να παραβιαστεί νόμιμα μόνο από τα κρατικά όργανα (κατ' οίκον έρευνα) όταν διεξάγεται ανάκριση για κακούργημα ή πλημμέλημα κατά την διάρκεια της ημέρας και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις την νύχτα.Την έρευνα διεξάγουν ανακριτικοί υπάλληλοι μονο με ένταλμα ερεύνης.

Λέξεις-κλειδιά: Άσυλο,κατοικία,κατ'οικον έρευνα,ατομικό δικαίωμα,ιδιωτική ζωή,αναστολή.

ABSTRACT

Asylum of residence as defined by the article 9 of the Constitution says that:
1st Each person's home is asylum. The private and family life of the person is inviolable. No research is not done at home, except when and as required by the law and always in the presence of representatives of the judiciary and
2nd Violators of the preceding provision shall be punished for violating the home's asylum and for abuse of power and made to full compensation of the victim, as the law states. Basic direct human individual right and taken under protection human freedom is the asylum of residence. Asylum means the place in which one can be remained without to be bothered. To be characterized a space as as asylum should be fenced so as to ensure the isolation of the person. The protection of asylum extends also to the foreigners, and is subject to suspension, in case of application of the article 48 for a declaration of the country at a situation of siege. Individuals who violate the residency of a person without his will, commit the offense of disturbing the household of peace. The asylum of residence can be violated only by legitimate state institutions (at house search) when conducted interrogation of a felony or a misdemeanor within the during of the day and only in exceptional cases at the night. The research is conducted by investigators officials only with a search warrant.

Key-words: Asylum, residence, house search, individual right, private life, suspension.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στο άρθρο 9 του Συντάγματος, ορίζεται το άσυλο της κατοικίας. Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι «η κατοικία καθενός είναι άσυλο». Αντικείμενο προστασίας είναι η κατοικία, η οποία λαμβάνεται, στην εννοιολογική της οριοθέτηση, υπό την ευρεία της έννοια, για να επιτευχθεί η όσο το δυνατόν ευρύτερη προστασία. Το άσυλο, δηλαδή το απαραβίαστο, αποτελεί την προστασία αυτή καθαυτή που παρέχει το δικαίωμα του άρθρου 9 και θεωρείται υπό δύο απόψεις: την αντικειμενική που επιβάλλει την υποχρέωση σεβασμού του χώρου της κατοικίας και την υποκειμενική που θεσπίζει την ελευθερία κάθε ατόμου εντός του ιδιωτικού φυσικού του χώρου. Η μεν πρώτη πτυχή αφορά τους αποδέκτες, τόσο την κρατική όσο και την ιδιωτική εξουσία, ενώ η δεύτερη περισσότερο τους φορείς του δικαιώματος. Το δικαίωμα αυτό οριοθετείται βάσει του άρθρου 9 του Συντάγματος. Υφίσταται, όμως και συρρίκνωση, καθώς περιορίζεται στην περίπτωση της επιτρεπτής κατ' οίκον έρευνας, υπό την επιφύλαξη του νόμου και πάντοτε με την παρουσία της δικαστικής εξουσίας και της αστυνομικής αρχής. Φορείς του είναι όλοι οι άνθρωποι, όχι μόνο οι Έλληνες πολίτες αλλά και οι αλλοδαποί και αποδέκτες τόσο η κρατική εξουσία αλλά και οι ιδιωτές. Η μεγάλη σημασία του ασύλου της κατοικίας εκτός των άλλων διαφαίνεται άλλωστε και στην συνταγματική κατοχύρωσή του από το άρθρο 9 του Ελληνικού μας Συντάγματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1.1. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 του Συντάγματος, η κατοικία καθενός είναι άσυλο. Άσυλο της κατοικίας σημαίνει το απαραβίαστο. Άξια αναφοράς είναι η φράση που διατυπώνει ο Νίκος Σαρίπολος το 1851 που λέει ότι: «Η δ' ασυλία του οίκου δεν σημαίνει απλώς το σωματικώς και υλικώς τρόπον τινά απαραβίαστον, αλλά και το σέβας και το ακαταζήτητον περί όλων των κατά τον ιδιωτικόν βίον συμβαινόντων εντός του ιερού τούτου της οικογενείας ασύλου». Το άσυλο παραβιάζεται με την είσοδο ή παραμονή τρίτου στην κατοικία, χωρίς τη γνώση ή παρά τη θέληση του κατόχου της κατοικίας. Στην έννοια της εισόδου περιλαμβάνεται, όχι μόνο η είσοδος ανθρώπου, αλλά και κάθε επέμβαση στην ιδιωτικότητα της κατοικίας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα τέτοιας παρέμβασης είναι η μυστική εγκατάσταση μικροφώνου σε κατοικία. Βέβαια, ο παράνομος χαρακτήρας της παραβίασης του ασύλου αίρεται, αν ο κάτοχος της κατοικίας παράσχει τη πλήρη συγκατάθεσή του, ρητή ή σιωπηρή, ώστε κάποιος να μπορέσει να εισέλθει στην κατοικία του. Αντιθέτως, η παρακώλυση της εξόδου και η βίαιη αποβολή του ατόμου από την κατοικία του συνιστά προσβολή της προσωπικής του ελευθερίας και της ελεύθερης κίνησης και κυκλοφορίας και όχι παραβίαση του οικιακού ασύλου. Το άσυλο της κατοικίας δεν πρέπει να συγχέεται με:

-Τη διπλωματική ασυλία (δηλαδή το απαραβίαστο του κτιρίου της αποστολής και της κατοικίας του διπλωματικού αντιπροσώπου). Δεν πρόκειται για ατομικό δικαίωμα αλλά για προνόμιο του κράτους. -Το πανεπιστημιακό άσυλο (δηλαδή ο περιορισμός της διοίκησης να επεμβαίνει και να παίρνει αστυνομικά ή άλλα διοικητικά μέτρα στους πανεπιστημιακούς χώρους, χωρίς την άδεια των πανεπιστημιακών αρχών). Ρυθμίζεται στον νόμο 1268/1982 για τη «δομή και λειτουργία των Α.Ε.Ι.» και είναι αρμοδιότητα και όχι δικαίωμα. -Την προστασία της ιδιοκτησίας, όπου αντικείμενό της είναι η εμπράγματα έννομη σχέση της κυριότητας, ενώ στην περίπτωση του ασύλου αντικείμενο προστασίας είναι η προσωπική ελευθερία του κάθε κατόχου.

1.2. ENNOΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Στην έννομη τάξη, η κατοικία εμφανίζεται υπό δύο έννοιες: πρώτον τη νομική που αποτελεί και τη στενότερη και την πραγματική που είναι και η ευρύτερη. Υπό τη νομική έννοια, κατοικία είναι ο τόπος όπου κάποιος εγκαθίσταται κύρια και μόνιμα. Κανείς δε μπορεί να έχει συγχρόνως δύο ή περισσότερες κατοικίες, υπό αυτή την έννοια. Η πραγματική ή συνταγματική έννοια είναι πολύ ευρύτερη της νομικής. Υπό αυτήν ακριβώς την έννοια, εκλαμβάνει την κατοικία ο συντακτικός νομοθέτης, στο άρθρο 9, το οποίο κατοχυρώνει το δικαίωμα του ασύλου της κατοικίας. Συγκεκριμένα, κατοικία κατά το άρθρο 9, θεωρείται «το κατάλυμα ή ο χώρος τον οποίο χρησιμοποιεί είτε για τη μόνιμη εγκατάστασή του, σύμφωνα με το άρθρο 51 ΑΚ¹, είτε και για προσωρινή του διαμονή ή επαγγελματική του απασχόληση, μόνιμη ή πρόσκαιρη, εφ' όσον, όμως, ο χώρος αυτός, ανεξάρτητα του αν είναι ή όχι οικοδομημένος, είναι περιφραγμένος κατά τέτοιον τρόπο, ώστε να μη μπορεί ο οποιοσδήποτε να εισέρχεται ελεύθερα μέσα σ' αυτόν. Έτσι, υπό την αποψη της κατοικίας ως πραγματικής κατάστασης, διευρύνεται το αντικείμενο προστασίας του ασύλου. Η συνταγματική έννοια είναι ευρύτερη, ώστε να εξασφαλίζει την όσο το δυνατό μεγαλύτερη προστασία. Εξασφαλίζεται ευρεία συνταγματική κατοχύρωση και προστασία του ατόμου από πολλών ειδών προσβολές του δικαιώματός του για ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του μέσα στον ιδιωτικό του χώρο.

Δύο είναι τα κριτήρια της συνταγματικής έννοιας της κατοικίας: **1)** Ο χώρος να είναι περιφραγμένος και **2)** Η είσοδος να μην είναι ελεύθερη σε όλους.

Η κατοικία στην ευρύτερη και γενική της έννοια (σπίτι, οικία) είναι ένα κτίριο που χρησιμοποιείται για τη στέγαση ανθρώπων. Συνήθως έχει τοίχους και οροφή για να προστατεύει τον εσωτερικό του χώρο από τη βροχή, τον άνεμο, τη ζέση και το κρύο. Εκτός από ανθρώπους, στα σπίτια συχνά βρίσκει κανείς και ζώα, είτε ως κατοικίδια (σκυλιά, γάτες) είτε ως ανεπιθύμητους επισκέπτες (ποντίκια).

---

¹Άρθρο 51 του Αστικού Κώδικα: «το πρόσωπο έχει κατοικία τον τόπο της κύριας και μόνιμης εγκατάστασής του. Κανένας δεν μπορεί να έχει συγχρόνως περισσότερες από μία κατοικίες»

Η λέξη σπίτι μπορεί επίσης να αναφέρεται στον χώρο που στεγάζονται ζώα (ζωολογικό κήπο) ή οικογένειες καθώς και άλλες κοινωνικές ομάδες που συνήθως ζουν μόνιμα σε σπίτια. Πολλοί άνθρωποι εγκαταλείπουν το σπίτι τους κατά τη διάρκεια της ημέρας για λόγους εργασίας και ψυχαγωγίας και επιστρέφουν σε αυτό για ύπνο, ξεκούραση ή για άλλες δραστηριότητες. Κάθε σπίτι έχει τουλάχιστον μία είσοδο, συνήθως μια πόρτα ή πύλη, αν και κάποια πρωτόγονα σπίτια είχαν την πρόσβαση από την οροφή ή με σκάλα. Πολλά σπίτια έχουν και πίσω πόρτα η οποία οδηγεί στη λεγόμενη πίσω αυλή. Κατά κανόνα, σε ένα σπίτι υπάρχουν επίσης αρκετά παράθυρα τα οποία αφήνουν να μπαίνει φυσικό φως και καθαρός αέρας και παρέχουν θέα προς τα έξω.

1.3. ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΑΤΟΜΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Το άσυλο της κατοικίας είναι βασικό και άμεσο ανθρώπινο ατομικό δικαίωμα. Ο όρος δικαίωμα έχει γενική έννοια και εκφράζει κάθε εξουσία ή προνόμιο, καθώς επίσης και κάθε ευχέρεια που αναγνωρίζουν οι νόμοι (θετικό δίκαιο) ή τα έθιμα, άγραφος νόμος - (φυσικό δίκαιο) σε ένα πρόσωπο. Το κύριο χαρακτηριστικό των δικαιωμάτων είναι η διασφάλισή τους, κυρίως από το σύνταγμα, αλλά και από άλλα συμπληρωματικά νομοθετήματα, απέναντι στην αυθαίρετη και καταπιεστική εξουσία του κράτους ή άλλων εξουσιαστικών θεσμών. Το ελληνικό Σύνταγμα περιλαμβάνει σε ειδικό κεφάλαιο τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα (ισότητα προ του νόμου, απαραβίαστο προσωπικότητας, δικαίωμα δικαστικής προστασίας, δικαίωμα «του συνέρχεσθαι» και «του συνεταιρίζεσθαι» κ.α.), τα οποία διακρίνει από τα πολιτικά και τα αστικά δικαιώματα. Τα ατομικά δικαιώματα είναι δισυπόστατα, εμπεριέχουν δηλαδή εκτός της αποδοθείσας έννομης ικανότητας και την αντίστοιχη υποχρέωση.

Ως ατομικά δικαιωμάτα εννοούνται εκείνα εκ των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία διαθέτουν αρνητικό περιεχόμενο, διασφαλίζουν τη νομική κατάσταση αρνητικά και θεμελιώνουν αξίωση για αποχή της κρατικής εξουσίας. Ως κοινωνικά δικαιωμάτα εννοούνται εκείνα εκ των θεμελιωδών δικαιωμάτων, τα οποία έχουν θετικό περιεχόμενο, θεμελιώνουν αξίωση για παροχή ορισμένων υπηρεσιών και αξίωση οικονομικών παροχών.

Φορείς των ατομικών δικαιωμάτων είναι όλα τα φυσικά πρόσωπα, συνεπώς και οι αλλοδαποί καταρχάς. Υπό προϋποθέσεις οι αλλοδαποί είναι φορείς ατομικών δικαιωμάτων συλλογικής δράσης (δικαιώματα συνέρχεσθαι και συνεταιρίζεσθαι). Φορείς των ατομικών δικαιωμάτων είναι επίσης και οι ανήλικοι, καθώς η συνταγματική προστασία δεν προϋποθέτει την κατά το αστικό δίκαιο ενηλικότητα. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι ανήλικοι και τα παιδιά είναι υποκείμενα πρόσθετων δικαιωμάτων. Οι γυναίκες και ιδίως οι μητέρες είναι επίσης υποκείμενα πρόσθετων δικαιωμάτων, ενώ και για τους ηλικιωμένους έχει διαπιστωθεί η ανάγκη ειδικής προστασίας. Αντιστρόφως, στρατιωτικοί, δικαστικοί και δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς υπόκεινται σε ειδική σχέση εξουσίας, απολαμβάνουν μεν ατομικών δικαιωμάτων, αυτά όμως περιλαμβάνουν προσθέτους περιορισμούς. Φορείς των ατομικών δικαιωμάτων είναι τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, οι ενώσεις προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα, καθώς και οι εν γένει ομάδες, που έχουν νομική υπόσταση. Φορείς ατομικών δικαιωμάτων είναι ορισμένα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, ιδίως στις διαχειριστικές πράξεις τους (Ο.Τ.Α., Πανεπιστήμια). Φορείς των υποχρεώσεων που αντιστοιχούν στα ατομικά δικαιώματα είναι όλοι οι φορείς της κρατικής εξουσίας, δηλαδή όσοι έχουν την ιδιότητα οργάνου του κράτους. Άλλωστε το άρθρο 25, παρ.1 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει ότι "τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους². Όλα τα κρατικά όργανα υποχρεούνται να διασφαλίζουν την ανεμπόδιστη και αποτελεσματική άσκησή τους όπως άλλωστε ορίζεται και στο άρθρο 9 του Συντάγματος, παράγραφος 1, εδάφιο γ'³.

---

²Δαγτόγλου Πρόδρομος, Ερμηνεία του συνταγματος, Ατομικά Δικαιώματα (δεύτερη έκδοση), Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2005.

³άρ. 9. Σ. παρ. 1, εδ. γ': καμία έρευνα δεν γίνεται σε κατοικία, παρά μόνο όταν και όπως ορίζει ο νόμος και πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.

Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων ή ελευθεριών είναι ιστορικό επίτευγμα των τριών ιδίως τελευταίων αιώνων. Διατάξεις προστατευτικές των ατομικών ελευθεριών θεσπίστηκαν στους νεώτερους χρόνους, για πρώτη φορά στην Αγγλία, και ιδίως κατά τον 17^ο αιώνα. Επακολούθησαν, στα τέλη του 18^{ου} αιώνα, με την αμερικάνικη επανάσταση, οι διακηρύξεις της πολιτείας της Βιρτζίνιας του 1776 και άλλων πολιτειών και η καθιέρωση ατομικών δικαιωμάτων από το Σύνταγμα των Η.Π.Α. του 1787 με τις δέκα πρώτες τροποποιήσεις του 1791. Με τη Γαλλική Επανάσταση η ‘‘Διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη’’ του 1789 είχε ευρύτερη απήχηση, την διαδέχθηκαν δε οι Διακηρύξεις του 1793 και του 1795. Η κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων συνεχίστηκε και επεκτάθηκε στο πλαίσιο των Συνταγμάτων των διαφόρων κρατών της Ευρώπης κατά τον 19^ο και τον 20^ο αιώνα⁴. Επίσης η θεωρία της τριτενέργειας ή της «απόλυτης ενέργειας» των ατομικών δικαιωμάτων του ανθρώπου διαμορφώθηκε στη Γερμανία μεταπολεμικά με πρώτο διδάξαντα τον εργατολόγο καθηγητή *Nipperdey*. Σύμφωνα με αυτήν, οι συνταγματικές διατάξεις που προστατεύουν τα θεμελιώδη δικαιώματα δεν ιδρύουν μόνο δίκαιο «εξ υποκειμένου», αλλά και «εξ αντικειμένου», δηλαδή αποτελούν κανόνες δικαίου που δεσμεύουν άμεσα και τους ιδιώτες. Αυτό σημαίνει ότι οι συνταγματικές διατάξεις περί ατομικών δικαιωμάτων θεμελιώνουν έναντι και των ιδιωτών αξίωση για παράλειψη, ίσως δε και για αποζημίωση, σε περίπτωση προσβολής τους.

Ακόμη τα ατομικά δικαιώματα αποτελούν κατά βάση αντικείμενο μελέτης της επιστήμης του Συνταγματικού Δικαίου. Ορισμένα ατομικά δικαιώματα ή ορισμένες πλευρές των ατομικών δικαιωμάτων συνδέονται και με άλλους κλάδους του δικαίου όπως: το διοικητικό, το ποινικό, το δικονομικό, το διεθνές, το εκκλησιαστικό, το εργατικό και το αστικό δίκαιο. Τέλος η πρακτική δυνατότητα άσκησης ενός ατομικού δικαιώματος εξαρτάται από την συνδρομή ορισμένων κοινωνικοοικονομικών προϋποθέσεων π.χ. το άσυλο της κατοικίας προϋποθέτει την ύπαρξη μίας κατοικίας.

---

⁴Χρυσόγονος Κώστας, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη και συμπληρωμένη), Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2002.

Γενικά οι περιορισμοί των ατομικών ελευθεριών:

- Έχουν αντικειμενικό και απρόσωπο χαρακτήρα και δεν εισάγουν διακρίσεις.
- Δικαιολογούνται από σοβαρούς λόγους γενικότερου δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος.
- Ανταποκρίνονται προς τον σκοπό για τον οποίο θεσπίζονται και δεν υπερβαίνουν το εκάστοτε απαραίτητο μέτρο (αρχή της αναλογικότητας).
- Δεν αναιρούν την ουσία του συγκεκριμένου ατομικού δικαιώματος.
- Ερμηνεύονται στενά από τα διοικητικά όργανα και από τα δικαστήρια⁵.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΟΣ ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 9 παράγραφος 1 του Συντάγματος 1975/1986:

- Η κατοικία εκάστου είναι άσυλον. Η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστος. Ουδεμία κατ' οίκον έρευνα ενεργείται, ει μη όταν και όπως ο νόμος ορίζει, πάντοτε δε παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας.
- Οι παραβάται της προηγούμενης διατάξεως τιμωρούνται επί παραβίασει του οικιακού ασύλου και καταχρήσει εξουσίας, υποχρεούνται δε εις πλήρη αποζημίωση του παθόντος, ως ο νόμος ορίζει⁶.

---

⁵Rivero Jean, Οι δημόσιες ελευθερίες, Εκδ. 1994

⁶Ράικος Αθανάσιος, Συνταγματικό Δίκαιο, Εκδ. 1984

2.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Προέκταση και συμπλήρωμα των διατάξεων του Συντάγματος που εγγυούνται την προσωπική ασφάλεια και γενικότερα την προσωπική ελευθερία, ιδίως ως ελευθερία διαμονής, είναι το απαραβίαστο του ασύλου της κατοικίας, που εμφανίζεται ως προστατευτικό βασικά της << ιδιωτικής ζωής >>. Το ατομικό αυτό δικαίωμα διαμορφώθηκε αρχικά στο αγγλικό δίκαιο, όπου εκφράζεται με την αρχή “το σπίτι μου είναι το φρουριό μου”. Για πρώτη φορά διακηρύχθηκε με το Bill of Rights του 1776 της Βιργινίας και, στη συνέχεια, διατυπώθηκε ρητά στο Σύνταγμα των Η.Π.Α. του 1787 με την 4η τροποποίηση του 1791. Μολονότι η Γαλλική Διακήρυξη του 1789 το αγνόησε, τα γαλλικά Συντάγματα του 1791 και 1795 το αναγνώρισαν. Ρητά καθιερώνεται στο Βελγικό Σύνταγμα του 1831 από όπου πέρασε σε όλα τα Συντάγματα της Ευρώπης. Σήμερα το άσυλο της κατοικίας, ως μορφή του απαραβίαστου της ιδιωτικής ζωής, αναγνωρίζεται από την Οικουμενική Διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του 1948, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και το Διεθνές Σύμφωνο των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων του 1966. Στην Ελλάδα σχετική διάταξη περιέλαβε για πρώτη φορά το << ηγεμονικό >> Σύνταγμα του 1832 (που δεν τέθηκε ποτέ σε ισχύ) και ύστερα το Σύνταγμα του 1844 και όλα τα μετέπειτα. Το ισχύον Σύνταγμα του 1975 τέλος, στο άρθρο 9 παράγραφος 1, ορίζει ότι << η κατοικία εκάστου είναι άσυλον >>.

2.3. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Η κατοικία, στο άρθρο 9 του Συνταγματος, εκλαμβάνεται ως *πραγματική* κατάσταση και όχι με τη *νομική* της σημασία. Το Σύνταγμα προστατεύει τον << οίκο >> και όχι την κατά νομική κυριολεξία << κατοικία >>. Επομένως, κατοικία θεωρείται κάθε *κατάλυμα*, δηλαδή κάθε *χώρος* που χρησιμοποιείται για *διαβίωση* (μόνιμη ή προσωρινή), διαμονή ή απλώς παραμονή ή ακόμα για εργασία, και που δεν είναι *προσιτός* σε όλους. Ο χώρος αυτός δεν είναι απαραίτητο να είναι οικοδομημένος, περιτειχισμένος ή στεγασμένος αρκεί να είναι περιφραγμένος (περίκλειστος), ώστε να μη μπορούν άλλοι να εισέλθουν

ελεύθερα μέσα σε αυτόν, παρά μόνο με τη συναίνεση του διαμένοντος σε αυτόν. Άρα, κατά την έννοια του Συντάγματος, κατοικία είναι, βέβαια, το οίκημα, διαμέρισμα ή δωμάτιο, όπου διαμένει κανείς είτε μόνος είτε με άλλους, με οποιαδήποτε νομική ιδιότητα (ιδιοκτήτη, ενοικιαστή, νομέα, κατόχου, έστω και μη νόμιμου), αλλά επίσης και το δωμάτιο του ξενοδοχείου. Κατοικία θεωρείται επίσης η αυλή, ο κήπος, μια καλύβα, μια σκηνή, ακόμα και ένα όχημα (όπως το αυτοκίνητο ή ένα ιδιωτικό αεροσκάφος, μια καμπίνα πλοίου ή ένα πλοίο (γιώτ, καΐκι ή βάρκα) ανεξάρτητα αν βρίσκεται σε ακινησία ή βρίσκεται σε κίνηση. Ως κατοικία επίσης νοούνται και προστατεύονται και οι χώροι εργασίας και επαγγελματικής απασχόλησης, όπως δηλαδή δικηγορικά γραφεία, ιατρεία, καταστήματα, εργοστάσια, εργαστήρια, εφόσον δεν είναι προσιτά στον καθένα, δηλαδή όταν είναι κλειστά στο ευρύ κοινό. Αντίθετα δεν μπορούν να θεωρηθούν ως κατοικία τα γραφεία, τα καταστήματα (τα κουρεία π.χ.) κατά τις εργάσιμες ώρες, όταν δηλαδή είναι ανοικτά στην ελεύθερη - ανεξέλεγκτη είσοδο οποιουδήποτε, επίσης τα ξενοδοχεία (όχι τα κατεχόμενα δωματιά τους), τα καφενεία, τα θέατρα, οι κινηματογράφοι, οι λέσχες, τα εστιατόρια, τα κέντρα διασκεδάσεως και τα ποδοσφαιρικά γήπεδα έστω και αν η είσοδος γίνεται με την καταβολή εισητηρίου. Άσυλο μπορεί να χαρακτηριστούν μόνο σε περίπτωση που είναι κλειστά, δηλαδή μετά τη λήξη του ωραρίου εργασίας τους, (π.χ. μια ταβέρνα εφόσον είναι κλειστή οπότε παύει να είναι προσιτή σε τρίτους και εφόσον χρησιμοποιείται ως κατάλυμα ατομικό ή οικογενειακό από τον επιχειρηματία-ιδιοκτήτη της). Γενικά δηλαδή τα δημόσια κτίρια. Η παραπάνω έννοια της κατοικίας αποδίδεται και με το άρθρο 265 της 12 Μαρτίου/18 Απριλίου 1958 περί Κανονισμού Υπηρεσίας Χωροφυλακής. Γενικά, κριτήριο για το αν πρόκειται για κατοικία που προστατεύεται ως άσυλο αποτελεί πρώτον αν ο συγκεκριμένος χώρος είναι περικλειστος και δεύτερον αν η είσοδος δεν είναι ελεύθερη, δηλαδή αν δεν είναι δυνατή χωρίς την εκούσια συγκατάθεση του εν γένει διαμένοντος σε αυτήν. Η κατά το Σύνταγμα έννοια του ασύλου δεν είναι συνάρτηση του μεγέθους του συγκεκριμένου χώρου και του αριθμού των προσώπων που διαμένουν ή απασχολούνται επαγγελματικά σε αυτόν, ώστε η συναφής συνταγματική προστασία να μην καλύπτει, παραδείγματος χάριν, μεγάλα εργοστάσια των σύγχρονων βιομηχανικών μονάδων. Η είσοδος σε αυτά των

οργάνων της κρατικής εξουσίας επιτρέπεται μόνο υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 9 του Συντάγματος και ειδικότερα των άρθρων 253 επ. Κ.Π.Δ.

Φορείς η υποκείμενα του ατομικού αυτού δικαιώματος είναι τόσο οι Έλληνες πολίτες, όσο και οι αλλοδαποί. Το Σύνταγμα δεν κάνει διάκριση αφού όπως λέει η κατοικία του καθενός είναι άσυλο. Υποκείμενα του δικαιώματος είναι, εξάλλου, οι εν γένει ένοικοι, τόσο τα φυσικά πρόσωπα κατ' αρχήν όλα τα φυσικά πρόσωπα που διαμένουν η ασχολούνται επαγγελματικά σε ένα περικλειστο χώρο άσχετα αν είναι π.χ. εργοδότες η εργαζόμενοι, όσο και τα νομικά πρόσωπα (σωματεία, ιδρύματα, σύλλογοι, εταιρείες), επίσης ενώσεις, πολιτικά κόμματα και άλλα. Έστω και αν αρχικά στην ιστορική του καταγωγή το άσυλο της κατοικίας απέβλεπε στην προστασία του ιδιωτικού βίου απομονωμένων φυσικών προσώπων, σήμερα είναι μία ειδικότερη μορφή της εν γένει προσωπικής ελευθερίας και πρέπει να ερμηνεύεται ευρέως ενόψει και των διατάξεων των άρθρων 2 παράγραφος 1 και άρθρο 5 παράγραφος 1⁷ του Συντάγματος. Αντικείμενο της συνταγματικής προστασίας του ασύλου της κατοικίας δεν είναι η προστασία της ιδιοκτησίας η άλλης εμπράγματης η ενοχικής έννομης σχέσης, αλλά της προσωπικής ελευθερίας όπως αυτή υλοποιείται στο συγκεκριμένο αυτό ατομικό δικαίωμα⁸.

---

⁷Άρθρο 5, παράγραφος 1^η του Συντάγματος, που κατοχυρώνει το δικαίωμα ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας του καθενός.

⁸Μάνεσης Αριστόβουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, πανεπιστημιακές παραδόσεις, Δ' έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη 1982.

2.4. Η ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Η έννοια του άσυλου έγκειται στο ότι σε κανένα κρατικό όργανο δεν επιτρέπεται να εισέλθει στην εν γένει κατοικία χωρίς την συγκατάθεση-την ελεύθερη και σαφώς παρεχόμενη, και όχι απλώς τεκμαιρόμενη- του ενοίκου, δηλαδή χωρίς η παρά την θελήσή του, παρά μόνον όταν και όπως ο νόμος ορίζει. Πόσο μάλιστα αν πραγματοποιηθεί η είσοδος παρά τις αντιρρήσεις του ιδιοκτήτη. Αυτό σημαίνει ότι ο συντακτικός νομοθέτης απαγορεύει τις μη νόμιμες, δηλαδή τις αυθαίρετες επεμβάσεις της κρατικής εξουσίας. Η προσβολή του άσυλου της κατοικίας από ιδιώτες είναι άλλο θέμα αφού προβλέπεται και τιμωρείται ως διατάραξη της οικιακής ειρήνης (άρθρο 334 ΠΚ)⁹ ή, ενδεχόμενα, και ως διατάραξη της κοινής ειρήνης (άρθρο 189 ΠΚ)¹⁰. Το Σύνταγμα βασικά ενδιαφέρεται για την παράνομη προσβολή του άσυλου της κατοικίας από την κρατική εξουσία μόνο. Η συνταγματική απαγόρευση είναι όμως σχετική και λέει ότι η παραβίαση επιτρέπεται όταν και όπως την προβλέπει ο νόμος. Άρα η συνταγματική προστασία του άσυλου της κατοικίας είναι σχετική αφού συνδέεται με την επιφύλαξη του νόμου. Το Σύνταγμα προβλέπει ειδικά την κατ' οίκον έρευνα, όταν και όπως ο νόμος το ορίζει, δηλαδή βασικά για ανακριτικούς σκοπούς. Εφόσον όμως επιτρέπει το μείζον εξυπακούεται ότι επιτρέπει και το ελασσόν, δηλαδή την είσοδο στην κατοικία, όχι μόνο για ανακριτικούς αλλά και για άλλους νόμιμους σκοπούς.

---

⁹Άρ.334 του ΠΚ: διατάραξη της οικιακής ειρήνης: <<Όποιος εισέρχεται παράνομα ή παραμένει παρά τη θέληση του δικαιούχου στην κατοικία άλλου ή στο χώρο που αυτός χρησιμοποιεί για την εργασία του ή σε χώρο περικλεισμένο που αυτός κατέχει τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι ενός έτους ή με χρηματική ποινή>>.

¹⁰Άρ.189 του ΠΚ: διατάραξη της κοινής ειρήνης: 1. <<Όποιος συμμετέχει σε δημόσια συνάθροιση πλήθους που με ενωμένες δυνάμεις διαπράττει βιαιοπραγίες εναντίον προσώπων ή πραγμάτων ή εισβάλλει παράνομα σε ξένα σπίτια, κατοικίες ή άλλα ακίνητα κτήματα τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών>>. 2. <<Οι υποκινητές και εκείνοι που εκτέλεσαν βιαιοπραγίες τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών>>. 3. <<Ο υπαίτιος της πράξεως της παραγράφου 1 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και ο υπαίτιος των πράξεων της παραγράφου 2 τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών, αν τέλεσαν την πράξη τους με καλυμμένα ή αλλοιωμένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου τους>>. 4. <<Οι ποινές αυτές της παραγράφου 3 επιβάλλονται αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα με άλλη διάταξη>>.

Η ισχύουσα ελληνική νομοθεσία προβλέπει και σχετικά για σκοπούς υγιεινομικούς, φορολογικούς, στεγαστικούς (καταλύματα στρατού, πρόσφυγων, σε ισμοπαθών), για πρόληψη δυστυχημάτων όπως πυρκαγιάς, για την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, υπό την πάγια προϋπόθεση βέβαια ότι σε κάθε σχετική περίπτωση η παραβίαση του ασύλου ενεργείται όταν και όπως ο νόμος το ορίζει. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο νομοθέτης είναι ελεύθερος να επιτρέπει οποιεσδήποτε παραβιάσεις του ασύλου της κατοικίας θέλει. Επίσης το άσυλο δεν μπορεί να νοηθεί ως καταφύγιο του ατόμου απόλυτα απαραβίαστο από την κρατική εξουσία, αφού κάτι τέτοιο θα ισοδυναμούσε με εξαίρεση του συγκεκριμένου χώρου από την αξίωση ισχύος της έννομης τάξης, αν μη και από την ίδια την κρατική κυριαρχία. Επομένως η προστασία του ασύλου δεν μπορεί παρά να είναι σχετική. Τελεί δηλαδή υπό την επιφύλαξη του νόμου, ακόμα και πέρα από τις περιπτώσεις << έρευνας >>.

Ο νόμος αυτός (τυπικός η κανονιστική πράξη της διοίκησης) οφείλει να προβλέπει κατά τρόπο γενικό και αφηρημένο, αλλά ταυτόχρονα σαφή και ορισμένο, τον σκοπό, την διαδικασία και τα εντεταλμένα για την διεξαγωγή της έρευνας όργανα καθώς επίσης και να σέβεται γενικά τους περιορισμούς των περιορισμών των ατομικών δικαιωμάτων. Έτσι π.χ. κατά τη διάρκεια φορολογικού ελέγχου δεν μπορεί να υποχρεωθεί αυτός που ελέγχεται να ανοίξει τον ηλεκτρονικό του υπολογιστή και να θέσει στη διάθεση των υπαλλήλων που διεξάγουν τον έλεγχο όλες τις πληροφορίες, οι οποίες είναι καταχωρημένες εκεί και μπορεί να αφορούν άσχετα ζητήματα ή ακόμα και ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα. Η επιβολή τέτοιας υποχρέωσης θα παραβίαζε την αρχή της αναλογικότητας, διότι υπερβαίνει το αναγκαίο για τον σκοπό του ελέγχου (διαπίστωση φορολογικών παραβάσεων) μέτρο και πλήττει όχι μόνο το άσυλο της κατοικίας, αλλά και το ίδιο το δικαίωμα του ατόμου για σεβασμό της ιδιωτικής του ζωής. Εάν εξάλλου λείπει σχετική νομοθετική πρόβλεψη δεν είναι θεμιτή η είσοδος κανενός δημοσίου οργάνου στο χώρο της κατοικίας και για κανένα λόγο και σκοπό, όταν αυτή γίνεται παρά τη θέληση του ενοίκου, ρητά εκφρασμένη ή και σιωπηρή. Πάντως το άσυλο παραβιάζεται παρά το Σύνταγμα και όταν εμποδίζεται ο εν γένει ένοικος να εισέλθει και να μείνει στην κατοικία του.

Για αυτό το λόγο τέτοιες απαγορεύσεις (π.χ. λόγω σεισμού, πυρκαγιάς ή πλημμύρας) μόνο με νόμο ή βάση νόμου είναι δυνατόν να επιβληθούν αλλιώς αντιβαίνουν το άρθρο 9 του Συντάγματος.

2.5. ΚΑΤ'ΟΙΚΟΝ ΕΡΕΥΝΑ

Ο νόμος που ορίζει πότε και πως διεξάγεται ειδικότερα κατ'οίκον έρευνα για ανακριτικούς σκοπούς είναι ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας. Κατά το άρθρο 253 του Κ.Π.Δ. η έρευνα επιτρέπεται μόνο εφόσον έχει αρχίσει ανάκριση (κύρια ανάκριση ή προανάκριση) για κακούργημα ή πλημμέλημα άρα όχι σε περίπτωση πταίσματος και μόνο εάν ' ' μετά λόγου δύναται να υποτεθεί ' ' ότι η βεβαίωση της τέλεσης του εγκλήματος (συλλογή αποδείξεων), η ανάκαλυψη ή η σύλληψη των δραστών, η βεβαίωση ή η αποκάλυψη της ζημίας που προξενήθηκε μπορεί να επιτευχθούν μόνο με αυτό το μέσο. Αντίθετα π.χ. η προληπτική ανίχνευση χώρου για την αποτροπή εγκλήματος ή δυστυχήματος ενεργείται από μόνη την αστυνομική αρχή, αφού η απαίτηση παρουσίας δικαστικού λειτουργού δεν ισχύει στις περιπτώσεις διοικητικής αστυνόμευσης, διοικητικών επιθεωρήσεων και ελέγχων των διοικητικών ερευνών. Στη θεωρία γίνεται συναφώς λόγος για εγγενή όρια του ασύλου, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι όλα αυτά προβλέπονται από νόμο και δεν παραβιάζουν τους γενικούς περιορισμούς των περιορισμών των ατομικών δικαιωμάτων. Πρόκειται για συστατική του γράμματος (καμία έρευνα) της παραπάνω συνταγματικής διάταξης ερμηνείας. Μία παρόμοια ερμηνεία είναι αναπόφευκτη, δεδομένου ότι διαφορετικά θα καθίστατο σχεδόν αδύνατη η εποπτεία τήρησης της εργατικής, υγειονομικής, φορολογικής και λοιπής νομοθεσίας. Πιο προβληματική από συνταγματική άποψη είναι η χωρίς την παρουσία δικαστικού λειτουργού είσοδος σε κατοικία κατά την αναγκαστική εκτέλεση του Κ.Π.Δ. ή τη διοικητική εκτέλεση του ΚΕΔΕ, αν και συνιστά πάγια εφαρμοζόμενη πρακτική. Όσο για την έρευνα κατά την ποινική εκτέλεση, αυτή δεν προβλέπεται ρητά από τον Κ.Π.Δ., συνάγεται όμως με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 253 περί ανακριτικής έρευνας και με αυτόνομη την υποχρέωση παρουσίας εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας. Έτσι θα πρέπει να θεωρούνται καταργημένες σύμφωνα με το άρθρο 111 παράγραφος 1 του Συντάγματος,

οι εξαιρέσεις των άρθρων 254 παράγραφος 1 (έρευνα από αξιωματικούς της αστυνομίας, αν λείπουν οι δικαστικοί λειτουργοί) και 255 παράγραφος 2 του ΚΠΔ (έρευνα με παρουσία του προέδρου της κοινότητας, αν δεν υπάρχει επιτόπου δικαστικός λειτουργός).

Γίνεται δε σαφή διάκριση ανάμεσα σε ημέρα και νύκτα, σε ότι αφορά τη διεξαγωγή των κατ'οίκον ερευνών. Κατά τη διάρκεια της νύκτας δεν επιτρέπεται η έρευνα παρά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις που απαριθμούνται περιοριστικά στο άρθρο 254 του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας και είναι οι παρακάτω:

- Αν πρόκειται να συλληφθεί πρόσωπο που διώκεται νόμιμα (άρα και όταν έχει καταδικαστεί).
- Αν κάποιος καταλαμβάνεται να διαπράττει μέσα στην κατοικία του κακούργημα ή πλημέλημα όχι όμως σε περίπτωση πταίσματος.
- Αν γίνεται συνάθροιση σε ιδιωτική οικία, όπου κατ' επάγγελμα διενεργούνται τυχερά παιχνίδια ή χρησιμοποιείται ως τόπος για κατ' επάγγελμα ασκούμενη ακολασία.
- Αν πρόκειται για χώρους που είναι προσιτοί σε όλους κατά τη διάρκεια της νύκτας το οποίο όμως περιέχει μία δόση υπερβολής καθώς σε προσιτούς χώρους δεν υπάρχει άσυλο αφού εξ'ορισμού δεν είναι περικλειστοί.

Για το πότε είναι νύκτα ο Κώδικας Ποινικής Δικονομίας θεσπίζει νόμιμο τεκμήριο που λέει ότι από την 1^η Οκτωμβρίου ως την 31^η Μαρτίου νύκτα είναι από τις 8 μ.μ. μέχρι τις 6 π.μ., ενώ από την 1^η Απριλίου ως την 30^η Σεπτεμβρίου νύκτα είναι από τις 9 μ.μ. μέχρι τις 5 π.μ. (άρθρο 254 παράγραφος 2 του Κ.Π.Δ.). Εξάλλου στα άρθρα 255, 256 και 258 του Κ.Π.Δ. καθορίζονται οι διατυπώσεις και ο τρόπος διεξαγωγής της κατ' οίκον έρευνας¹¹. Οι νόμοι που προβλέπουν ακόμη την κατ' οίκον έρευνα είναι ο Ν 929 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, ο Ν 11 του Κώδικα Είσπραξης Δημόσιων Εσόδων και ο Ν 703/1977.

---

¹¹ Μάνεσης Αριστόβουλος, Συναγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, πανεπιστημιακές παραδόσεις, Δ' έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη 1982.

Τυχερά παιχνίδια

Είναι «τα δια παιγνιοχάρτων,ή πεσσών ενεργούμενα εξ ων το αποτέλεσμα εξαρτάται αποκλειστικώς εκ της τύχης. Και ως επί το πλείστον, κάθε τεχνικόν ή μικτόν παίγνιον».

Πότε απαγορεύονται:Σύμφωνα με τη γνωμοδότηση 45/22.12.1953,η διενέργεια τυχερών παιχνιδιών σε ιδιωτική οικία είναι **απαγορευμένη** και ποινικά κολάσιμη:

- Αν η ιδιωτική οικία έχασε την ιδιωτικότητά της,μεταβαλλόμενη σε κέντρο προσιτό στο κοινό .
- Αν η διενέργεια τυχερών παιχνιδιών γίνεται κατ' επάγγελμα ή κατά συνήθεια και όχι προς απλή ψυχαγωγία.

Σε κάθε άλλη περίπτωση,τα τυχερά παιχνίδια επιτρέπονται.

2.5.1. ΑΝΑΣΤΟΛΗ

Πέρα από την επιφύλαξη του νόμου η σχετικότητα της προστασίας του ασύλου της κατοικίας προκύπτει και από το ότι το άρθρο 9 του Συντάγματος υπόκειται σε αναστολή, βάσει του άρθρου 48 παράγραφος 1 του Συντάγματος,σε περίπτωση κήρυξης της χώρας σε <<κατάσταση πολιορκίας >>.Η αναστολή όμως του άρθρου 9 αφορά,αποκλειστικά και μόνο έρευνες που έχουν σχέση με την ασφάλεια του κράτους,του πολιτεύματος και της δημόσιας τάξης.Σε εφαρμογή τίθεται και ο νόμος 566/1977 περί «καταστάσεως πολιορκίας», σύμφωνα με τον οποίο η στρατιωτική αρχή μπορεί να ενεργεί κατ' οίκον έρευνες κατά την ημέρα και τη νύκτα,χωρίς την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας. Σε κάθε περίπτωση,πάντως, η αναστολή του άρθρου 9, παραγραφος 1,εδάφιο α' πρέπει να κριθεί ως απολύτως αναγκαία, για να λάβει χώρα (αρχή της αναλογικότητας).Τέλος σε ότι αφορά το νόμο ' ' περί καταστάσεως πολιορκίας' ' αξίζει να αναφέρουμε ότι μπορεί να ψηφιστεί μόνο από την Ολομέλεια της Βουλής και όχι από Τμήμα της και δεν μπορεί να τροποποιηθεί κατά την διάρκεια της εφαρμογής του.

2.6. Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

Η αρχή της αναλογικότητας έχει αποκτήσει κεντρική σημασία στο σύστημα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και διατρέχει την πρόσφατη νομολογία των Δικαστηρίων της χώρας μας, όλων των κλάδων του δικαίου, των ανεξάρτητων αρχών, αλλά και όλων των ανωτάτων δικαστηρίων των Ευρωπαϊκών χωρών και των κυριότερων χωρών, στις οποίες εφαρμόζεται το αγγλοσαξονικό δίκαιο. Επίσης έχει τύχει εκτεταμένης επεξεργασίας από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ως αρχή του κοινοτικού δικαίου που περιλαμβάνεται και στη Συνθήκη του Ευρωπαϊκού Συντάγματος, από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και της Διεθνούς Συμβάσεως της Ρώμης. Η εφαρμογή της αρχής της αναλογικότητας θεμελιώνεται σε δύο διατάξεις του εσωτερικού μας δικαίου, στη διάταξη του άρθρου 25 παράγραφος 1 του Συντάγματος, όπως διατυπώθηκε κατά τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001, και στις διατάξεις της ΕΣΔΑ για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών, που έχει κυρωθεί από τη χώρα μας με το Νόμο 53/1974, και δυνάμει του άρθρου 28 παράγραφος 1 του Συντάγματος έχει υπερνομοθετική ισχύ¹². Η αρχή της αναλογικότητας αποτελεί συνταγματικό περιορισμό των νομοθετικών περιορισμών των συνταγματικών θεμελιωδών δικαιωμάτων. Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με τους περιορισμούς που επιβάλλονται στα δικαιώματα ελέγχεται δικαστικά. Σύμφωνα πάντα με την αρχή της αναλογικότητας αυτοί οι περιορισμοί για να είναι ανεκτοί θα πρέπει να ανταποκρίνονται στους δηλωμένους σκοπούς της νομοθετικής ή διοικητικής ρύθμισης, και πάντως σε σκοπούς γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, το μέτρο που επιλέγεται για την επίτευξη των σκοπών που έχουν τεθεί να τελεί σε συνάφεια και το περιοριστικό μέτρο το οποίο επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλλει με δυο λόγια το αναγκαίο μέτρο στους περιορισμούς των συνταγματικών δικαιωμάτων.

¹² Δαγτόγλου Πρόδρομος, *Ατομικά Δικαιώματα*, σελ. 176, *Γενικό Διοικητικό Δίκαιο*, 4η έκδοση, σελ. 184, 2006.

2.7. ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΤΟΥ ΙΣΧΥΟΝΤΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

Το Σύνταγμα του 1975 περιέχει δύο αξιολογικές καινοτομίες. Η μία συνιστάται στην προσθήκη στην παράγραφο 1 του σχετικού άρθρου 9 της διάταξης που ορίζει ότι η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου είναι απαραβίαστη. Από πρώτη άποψη θα μπορούσε ίσως να ισχυρισθεί κάποιος ότι η διάταξη αυτή αποτελεί πλεονασμό. Εν τούτοις, το απαραβίαστη στην προκειμένη περίπτωση δεν περιορίζεται μόνο στην έρευνα ή στην είσοδο στην εν γένει κατοικία. Η νέα συνταγματική διάταξη απαγορεύει γενικότερα την παρακολούθηση, την κατασκόπευση και τον έλεγχο της ιδιωτικής ή οικογενειακής συμπεριφοράς με οποιοδήποτε άλλο τρόπο φανερό ή κρυφό όπως π.χ. με χρησιμοποίηση σύγχρονων μαγνητοφωνικών, ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών ακουστικής ή οπτικής παρακολούθησης και καταγραφής. Μια τέτοια περίπτωση ήταν αυτό που συνέβη στις Η.Π.Α., το περίφημο σκάνδαλο *Watergate* το 1984 όπου συσκευή παρακολούθησης είχε τοποθετηθεί μέσα στο μυθιστόρημα του Άγγλου συγγραφέα *G.Orwell*. Η δεύτερη καινοτομία του Συντάγματος του 1975 έγκειται στο ότι δεν επαφίεται στον κοινό νομοθέτη για τη ρύθμιση των προϋποθέσεων και της διαδικασίας διεξαγωγής της κατ' οίκον έρευνας, αλλά τη καθορίζει, επιτάσσοντας ότι αυτή πρέπει να ενεργείται πάντοτε με την παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας. Η διάταξη αυτή δεν υπήρχε στο κυβερνητικό Σχέδιο Συντάγματος, είχε όμως παλαιότερα περιληφθεί στο Σύνταγμα του 1925. Τέτοιοι είναι προφανώς οι δικαστικοί λειτουργοί που περιβάλλονται με τις συνταγματικές εγγυήσεις προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας (άρθρα 87-91 του Συντάγματος) π.χ. ανακριτής, εισαγγελέας, πταισματοδίκης, ειρηνοδίκης. Ενόψει της νέας αυτής διάταξης, με την οποία ο συντακτικός νομοθέτης θέλησε να αποτρέψει ενδεχόμενες καταχρήσεις ή αυθαιρεσίες των διαφόρων κρατικών οργάνων και ιδίως των καταδιωκτικών, δεν ισχύουν πλέον όσες διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας καθορίζουν τρόπους ή διαδικασίες για τη διεξαγωγή έρευνας χωρίς την εγγύηση της παρουσίας καποιού δικαστικού λειτουργού¹³.

¹³ Μάνεσης Αριστόβουλος, *Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, πανεπιστημιακές παραδόσεις, Δ' έκδοση*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη 1982.

2.8. ΚΥΡΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ

Το Σύνταγμα προβλέπει αυτό το ίδιο κυρώσεις για την παράβαση των διατάξεων που αναφέρονται στην προστασία του ασύλου της κατοικίας (άρθρο 9 παράγραφος 2). Οι παράβατες-δημόσιοι υπάλληλοι εν γένει-τιμωρούνται ποινικά σύμφωνα με το άρθρα 241¹⁴ του ΠΚ και 239¹⁵ του ΠΚ. Επιπλέον υποχρεούνται να καταβάλλουν πλήρης αποζημίωση στον παθόντα ως ο νόμος ορίζει. Εκτός όμως από την ποινική και αστική ευθύνη έχουν και αντίστοιχη πειθαρχική ευθύνη. Επίσης μπορεί έμμεσα να συνταχθεί απόλυτη απαγόρευση χρήσης αποδεικτικών μέσων που αποκτήθηκαν κατά παράβαση των διατάξεων της παραγράφου 1 για το άσυλο της κατοικίας. Φορέας του δικαιώματος είναι κάθε φυσικό αλλά και κάθε νομικό πρόσωπο με τις διακρίσεις που έχουν ήδη εκτεθεί ως προς τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και ενώσεις χωρίς νομική προσωπικότητα¹⁶. Φορέας της αντίστοιχης υποχρέωσης είναι η κρατική εξουσία και τα όργανά της, όχι όμως και οι ιδιώτες, έναντι των οποίων παρέχεται προστασία από διατάξεις του αστικού και κυρίως του ποινικού δικαίου (άρθρο 334 ΠΚ).

---

¹⁴άρ. 241 του ΠΚ (παραβίαση οικιακού ασύλου): <<Υπάλληλος που, χρησιμοποιώντας την υπαλληλική του ιδιότητα εισέρχεται στην κατοικία άλλου χωρίς ο άλλος να το θέλει, εκτός από τις περιπτώσεις όπου το προβλέπει ο νόμος και χωρίς τις νόμιμες διατυπώσεις, τιμωρείται με φυλάκιση τριών μηνών μέχρι δύο ετών>>.

¹⁵άρ. 239 του ΠΚ (κατάχρηση εξουσίας): <<Υπάλληλος στα καθήκοντα του οποίου ανάγεται η δίωξη ή η ανάκριση αξιόποινων πράξεων: α) αν μεταχειρίστηκε παρανόμως εκβιαστικά μέσα για να πετύχει οποιαδήποτε έγγραφη ή προφορική κατάθεση κατηγορουμένου, μάρτυρα ή πραγματογνώμονα, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον ενός έτους, εφόσον η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα κατά τα άρθρα 137Α και 137Β. β) αν εν γνώσει του εξέθεσε σε δίωξη ή τιμωρία κάποιον αθώο ή παρέλειψε να διώξει κάποιον υπαίτιο ή προκάλεσε την απαλλαγή του από την τιμωρία τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών>>.

¹⁶Μάνεσης Αριστόβουλος, *Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, πανεπιστημιακές παραδόσεις, Δ' έκδοση*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη 1982

2.9. ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΥ ΑΣΥΛΟΥ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Το άσυλο της κατοικίας κατοχυρώνεται σε πολλά διεθνή νομοθετικά κείμενα. Πρώτα από όλα, το άρθρο 8¹⁷ παρ.1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) κατοχυρώνει το δικαίωμα κάθε προσώπου στο σεβασμό της κατοικίας του. Προβλέπει όμως και κάποιους περιορισμούς¹⁸ σε ορισμένες περιπτώσεις. Οι περιπτώσεις αυτές είναι:

- Η προάσπιση της τάξης
- Η προστασία της υγείας
- Η οικονομική ευημερία.
- Η εθνική ασφάλεια

Στην υπόθεση παραδείγματος χάριν Κύπρου εναντίον Τουρκίας η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διαπίστωσε μια εκτεταμένη παραβίαση του ασύλου, όταν οι Ελληνοκύπριοι εκδιώχτηκαν από τα σπίτια τους και εμποδίστηκαν με άσκηση βίας να επανέλθουν σε αυτά. Η παραβίαση δε μπορούσε να δικαιολογηθεί με κανέναν από τους προβλεπόμενους περιορισμούς του άρθρου 8, παραγράφου 2 της ΕΣΔΑ.

Επίσης το άρθρο 17 του Διεθνούς Συμφώνου Ατομικών και Πολιτικών Δικαιωμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών το 1966 περιέχει την προστασία κάθε προσώπου από αυθαίρετη και παράνομη επέμβαση στην κατοικία του¹⁹. Η ρύθμιση περιελήφθη, σχεδόν αυτούσια, στο άρθρο 11 της Αμερικανικής Σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΑΣΔΑ).

---

¹⁷Άρθρο 8 παράγραφος 1^η της ΕΣΔΑ: παν πρόσωπο δικαιούται εις τον σεβασμόν της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του, της κατοικίας του και της αλληλογραφίας του.

¹⁸Τσίρης Παναγιώτης, η συνταγματική κατοχύρωση του ασύλου της κατοικίας, Εκδ, Αντ. Ν. Σάκκουλας 1994, σελ. 48-58.

¹⁹Ν. 2462/1997: <<Κανείς δεν υπόκειται σε αυθαίρετες ή παράνομες παρενοχλήσεις της ιδιωτικής του ζωής, της οικογένειάς του, της κατοικίας του, της αλληλογραφίας του, ούτε σε παράνομες προσβολές της τιμής και της υπόληψής του>>.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΙΔΙΩΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ

Ως ιδιωτική και οικογενειακή ζωή του ατόμου κατά την έννοια του άρθρου 9 παράγραφος 1 του Συντάγματος θα μπορούσε να θεωρηθεί μια γενικά παραδεκτή, σύμφωνα με τις επικρατούσες κοινωνικές αντιλήψεις, <<σφαίρα του απορρήτου>> του ατόμου, όπως π.χ. η ερωτική του ζωή, σωματικά ελλοστώματα ή προβλήματα της υγείας του, ενδοοικογενειακές έριδες κλπ. Η έκταση της παραπάνω σφαίρας είναι δυνατό να διευρυνθεί ή μειωθεί κατά περίπτωση, ανάλογα με τη βούληση του ίδιου του ενδιαφερόμενου, υπό την προϋπόθεση ότι έτσι δεν προσβάλλονται άλλα συνταγματικά προστατευόμενα αγαθά ή δικαιώματα τρίτων. Αντίθετα δεν φαίνεται ορθό να υπαχθεί στην <<ιδιωτική και οικογενειακή ζωή >> κατά το Σύνταγμα ο ευρύτερος κύκλος των θεμάτων προσωπικού χαρακτήρα, των οποίων η ρύθμιση κατά τις κοινωνικές αντιλήψεις και τη βούληση του ενδιαφερομένου ανήκει στον ίδιο και απαγορεύεται η ανάμιξη τρίτων χωρίς την συναινέσή του. Τέτοια είναι η ρύθμιση του ατομικού ή οικογενειακού προϋπολογισμού, ο τρόπος διαβίωσης και οι σχέσεις με συγγενείς και φίλους. Τα θέματα αυτά θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι υπάγονται στην έννοια της προσωπικότητας κατά το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος, αφού ενυπάρχει πάντως και μια διάσταση συμμετοχής στην κοινωνική ζωή. Εξάλλου ο ιδιωτικός και κατά επέκταση και ο οικογενειακός βίος συνδέεται στενά με την κατά το άρθρο 5 παράγραφος 1 του Συντάγματος, προστασία της προσωπικότητας, αφού στην τελευταία περιλαμβάνεται η ελευθερία να παρουσιάζεσαι στους άλλους όπως και αν θέλεις και ειδικότερα η πληροφορική αυτοδιάθεση. Το άρθρο 9 παρ.1 παρέχει ένα ειδικότερο έρεισμα στις ελευθερίες αυτές, ως προς εκείνες τις όψεις του <<βιοπορτραίτου >> ή πληροφορίες που σχετίζονται με το άτομο περισσότερο ως ιδιώτη παρά ως μέλος του κοινωνικού συνόλου με ενεργό συμμετοχή σε αυτό. Παραπέρα το απαραβίαστο της ιδιωτικής ζωής διευρύνει τα παραδοσιακά όρια του απορρήτου των ανταποκρίσεων και της επικοινωνίας.

Το οποίο το απόρρητο των ανταποκρίσεων (άρθρο 19) είναι προέκταση του ασύλου της κατοικίας διαφέρει όμως από την καθαρή απομόνωση γιατί είναι επικοινωνία μέσα όμως σε οικειότητα. Έστω λοιπόν και υπό την εκδοχή ότι <<ο προς τον απευθύνεται ο λόγος αποκτά δικαίωμα επί αυτού>> και συνεπώς η αποτύπωση τηλεφωνικής συνδιάλεξης από τον ένα συνομιλητή χωρίς να το ξέρει ο άλλος δεν παραβιάζει το άρθρο 19 του Συντ. και το άρθρο 9 παρ. 1 του Συντ. θέτει όρια όμως σε μια παρόμοια πρακτική. Είναι πρόδηλο ότι όσο κινδυνεύει η ιδιωτική και οικογενειακή ζωή από παρακολούθηση και κατασκόπευση εκ μέρους της κρατικής εξουσίας, τουλάχιστον άλλο τόσο, μπορεί και περισσότερο, κινδυνεύει από παρακολούθηση και κατασκόπευση εκ μέρους ιδιωτών, ο καθένας από τους οποίους μπορεί να έχει τα δικά του κίνητρα. Εξάλλου το ίδιο το Σύνταγμα δεν διακρίνει μεταξύ παραβίασης της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής από την κρατική εξουσία ή από αλλού. Ορθά επομένως υποστηρίζεται στη θεωρία ότι το συνταγματικό δικαίωμα ιδιωτικού βίου αναπτύσσει από την φύση της διάταξης αυτής άμεση τριτενέργεια και υποχρεώνει το νομοθέτη να λάβει όλα τα μέτρα για την προστασία του ατόμου από τους κινδύνους που απειλούν σήμερα το απόρρητο του ιδιωτικού βίου μέσω της χρήσης των νέων τεχνολογικών μέσων, αδιάφορο ποιός είναι ο χρήστης των μέσων αυτών.

Στο ζήτημα αυτό υπήρξαν ενδιαφέρουσες νομοθετικές εξελίξεις την τελευταία δεκαετία. Με το άρθρο 3 του Νόμου 1805/1988 προστέθηκε άρθρο 370 Β στον Ποινικό Κώδικα και ποινικοποιήθηκε η με κάθε τρόπο παραβίαση στοιχείων ηλεκτρονικών υπολογιστών, τα οποία συνιστούν επιστημονικά ή επαγγελματικά απόρρητα ή απόρρητα επιχείρησης, ενώ θεωρούνται ως απόρρητα και εκείνα που ο νόμιμος κατοχός τους από δικαιολογημένο ενδιαφέρον τα μεταχειρίζεται ως τέτοια. Με το άρθρο 31 του Νόμου 1941/1991 προστέθηκε στον ίδιο Κώδικα 370 Δ και ποινικοποιήθηκε γενικά η με κάθε τρόπο αποτυπώσή του μη δημόσια εκφραζόμενου προφορικού λόγου ή της μη δημόσια πραττόμενης πράξης άλλου προσώπου χωρίς την συναινεσή του. Οι ίδιες ποινές απειλούνταν για όποιον χρησιμοποιούσε ή γνωστοποιούσε στο κοινό δια του τύπου ή των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (ΜΜΕ) τα παραπάνω προϊόντα εγκλήματος. Ακόμα ο Νόμος 1941/1991 κήρυσσε απαράδεκτη την επίκληση και προσαγωγή ενώπιόν κάθε ποινικού δικαστηρίου και ανακριτικής ή δημόσιας αρχής των

αποτυπώσεων αυτών, ενώ προσέθεσε και αντίστοιχο περί απαράδεκτου εδάφιο στο τέλος του άρθρου 444 του ΚΠΔ. Οι διατάξεις αυτές ήταν οπωσδήποτε υπερβολικές, αφού, όπως επισημάνθηκε, το <<απόρρητο της ιδιωτικής ζωής δεν αποτελεί το ύπατο έννομο αγαθό, ώστε η προσβολή του να αποκλείεται ακόμα και σε περίπτωση ανάγκης, όταν κάποιο άλλο έννομο αγαθό δεν μπορεί να σωθεί παρά μόνο με την προσβολή του απορρήτου >>. Λίγο αργότερα πάντως ο κοινός νομοθέτης κατήργησε με το άρθρο 33 του νόμου 2172/1993, το άρθρο 370 Δ ΠΚ και τις άλλες καινοτομίες του άρθρου 31 του νόμου 1941/1991. Σε αντιστάθμισμα αναδιατυπώθηκε το άρθρο 370 Α παρ. 2 ΠΚ, έτσι ώστε να παραμείνει αξιόποινη η μαγνητοσκόπηση μη δημοσίων πράξεων τρίτων και η μαγνητοφώνηση ιδιωτικής συνομιλίας από τον ένα συνομιλητή χωρίς την συναίνεση του άλλου. Με την ίδια ποινή (φυλάκιση) απειλεί και η παρ. 3 και τον τρίτο χρήστη των προϊόντων του εγκλήματος. Ωστόσο η νέα παρ. 4 του ίδιου άρθρου αίρει τον άδικο χαρακτήρα της πράξης, αν η χρήση έγινε α) Ενωπίον δικαστηρίου, ανακριτικής ή άλλης δημόσιας αρχής για την διαφύλαξη δικαιολογημένου συμφέροντος που δεν μπορούσε να διαφυλαχθεί διαφορετικά και ιδίως για την υπεράσπιση κατηγορουμένου. β) Γενικά, δηλαδή σε κάθε περίπτωση, για τη διαφύλαξη έννομου ή άλλου δικαιολογημένου ουσιώδους δημοσίου συμφέροντος, χωρίς μάλιστα εδώ την προϋπόθεση να μη μπορούσε αυτό να διαφυλαχθεί διαφορετικά. Μπορούμε καταρχήν να παρατηρήσουμε ότι η ποινική τιμώρηση η μη της παραβίασης του ιδιωτικού βίου εναπόκειται στην κρίση του κοινού νομοθέτη²⁰. Η παρ. 2 του άρθρου 9 αφορά μόνο την παράβαση της απαγόρευσης έρευνας σε κατοικία από κρατικά όργανα, αφού μόνο τότε έχουμε παραβίαση οικιακού ασύλου και ταυτόχρονα κατάχρηση εξουσίας. Από εκεί και πέρα γενική υποχρέωση ποινικοποίησης της προσβολής συνταγματικών δικαιωμάτων από οποιονδήποτε δεν έχει όπως είδαμε ο νομοθέτης. Αντίστροφα η ποινικοποίηση μπορεί να είναι αντισυνταγματική, αν περιορίζει υπερβολικά ή αναιρεί άλλο συνταγματικό δικαίωμα, όπως εν μέρει το πρώην άρθρο 370 Δ, δηλαδή την ελευθερία του τύπου.

---

²⁰Χρυσόγονος Κώστας, *Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα* (δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη και συμπληρωμένη), Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2002.

Συνταγματικό ενδιαφέρον παρουσιάζει κυρίως η δυνατότητα η μη χρησιμοποίησης αποδεικτικών μέσων που αποκτήθηκαν με παράβαση του ιδιωτικού βίου ενώπιον δικαστηρίων ή άλλων αρχών²¹. Όπως έχει ήδη εκτεθεί, η συνταγματική προστασία της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής του ατόμου πρέπει να θεωρηθεί ότι στρέφεται τόσο κατά του κράτους όσο και έναντι των ιδιωτών και μάλιστα άμεσα, άρα καταρχήν ταιριάζει αρνητική απάντηση στο ερώτημα αυτό. Τούτο υπαινίσσεται άλλωστε και πρόσφατη νομολογία του Αρείου Πάγου, αφού θεωρεί την κυρωσή του απαράδεκτου ως υπαγορευμένη από τις διατάξεις των άρθρων 9 παρ. 1 και 19 παρ.1. Ωστόσο εξαίρεση θα μπορούσε να γίνει δεκτή αν διακυβεύεται και δεν μπορεί να διαφυλαχθεί αλλιώς ένα άλλο συνταγματικά προστατευόμενο έννομο αγαθό, με βάση την αρχή της πρακτικής αρμονίας. Τέτοιο είναι βέβαια και το δικαίωμα του κατηγορουμένου να υπερασπίσει τον εαυτό του και να αποδείξει την αθωότητά του (άρθρο 20 παρ.1 Συντ.).

---

²¹ Παραράς Πέτρος, *Σύνταγμα 1975-Corpus*, Εκδ. Αντ. Ν Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1982.

3.2. ΤΟ ΑΠΟΡΡΗΤΟ ΤΩΝ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΕΩΝ

Το απόρρητο των ανταποκρίσεων, επιστολών και επικοινωνίας (άρθρο 19) είναι προέκταση του ασύλου της κατοικίας διαφέρει όμως από την καθαρή απομόνωση γιατί είναι επικοινωνία μέσα όμως σε οικειότητα.

Ορίζεται από το άρθρο 19 του Συντάγματος και λέει ότι:

- Το απόρρητο των επιστολών και της ελεύθερης ανταπόκρισης ή επικοινωνίας με οποιονδήποτε άλλο τρόπο είναι απόλυτα απαραβίαστο. Νόμος ορίζει τις εγγυήσεις υπό τις οποίες η δικαστική αρχή δεν δεσμεύεται από το απόρρητο για λόγους εθνικής ασφάλειας ή για διακρίβωση ιδιαίτερα σοβαρών εγκλημάτων.
- Νόμος ορίζει τα σχετικά με τη συγκρότηση, τη λειτουργία και τις αρμοδιότητες ανεξάρτητης αρχής που διασφαλίζει το απόρρητο της παραγράφου
- Απαγορεύεται η χρήση αποδεικτικών μέσων που έχουν αποκτηθεί κατά παράβαση του άρθρου αυτού και των άρθρων 9 (άσυλο της κατοικίας) και 9α (προστασία προσωπικών δεδομένων).

Το άρθρο 9α (προστασία προσωπικών δεδομένων) σύμφωνα με το Σύνταγμα μας λέει ότι:

- Καθένας έχει δικαίωμα προστασίας από τη συλλογή, επεξεργασία και χρήση, ιδίως με ηλεκτρονικά μέσα, των προσωπικών του δεδομένων, όπως ο νόμος ορίζει. Η προστασία των προσωπικών δεδομένων διασφαλίζεται από ανεξάρτητη αρχή, που συγκροτείται και λειτουργεί, όπως ο νόμος ορίζει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ

➤ Έννοια- έκταση και προστασία του οικιακού ασύλου

- ❖ Οι χώροι των βιομηχανικών η βιοτεχνικών εγκαταστάσεων απολαμβάνουν την προστασία. Η είσοδος όμως των διοικητικών αρχών, σε αυτούς, χωρίς την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας, προς διαπίστωση της τηρήσεως των υποχρεώσεων που επιβάλλονται από διοικητικούς νόμους για τη λειτουργία των εγκαταστάσεων αυτών, δεν προσκρούει στην προστασία του ασύλου. Και αυτό γιατί οι διοικητικές επιθεωρήσεις των εγκαταστάσεων δεν είναι έρευνες, ώστε να απαιτείται για την πραγματοποιησή τους η παρουσία της δικαστικής αρχής. ΣτΕ 1381/1981 ΤοΣ 7,740.
- ❖ Το άσυλο της κατοικίας καλύπτει όχι μόνο τους ενοίκους της οικίας αλλά και εκείνους που παραμένουν απλώς σε αυτήν. ΓνωμΕισΑΠ 15/1980 ΝοΒ 29,786.
- ❖ Η συμμετοχή του Προέδρου της Κοινότητας ή του Δημάρχου κατά την διεξαγωγή έρευνας κατ' οίκον ενδείκνυται όταν αυτό πρόκειται να αναπληρώσει τον κωλυόμενο ή απόντα ή μη υπάρχοντα δεύτερο ανακριτικό υπάλληλο. Και τούτο, γιατί στην περίπτωση απουσίας της δικαστικής αρχής, είναι αναγκαίο, για να διεξαχθεί έρευνα κατ' οίκον, να παρευρίσκεται τουλάχιστον κατ' αυτόν το αρμόδιο όργανο της αυτοδιοίκησης ώστε, υπό την παρουσία του και τις εγγυήσεις του, να δημιουργηθεί η πίστη ότι ο αξιωματικός που διενεργεί την έρευνα, θα την διεξάγει κατά τέτοιο τρόπο ώστε και ο επιδιωκόμενος σκοπός να πραγματοποιηθεί και η συνταγματικώς κατοχυρωμένη κατοικία του πολίτη να μην διαταραχθεί υπέρμετρα από την έρευνα αυτή²². ΔιατΕισΑΠ 13/6.3.1953 ΠοινΧρ 3,149.

---

²²Καράκωστας Βελισσάριος, Το Σύνταγμα, Ερμηνευτικά σχόλια-Νομολογία, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2006.

- ❖ Ο δικαστικός επιμελητής αφού λάβει την εντολή προς εκτέλεση, έχει άμεσα την εξουσία να προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την περαίωση της. Μεταξύ των ενεργειών αυτών περιλαμβάνεται και η κατ' οίκον έρευνα. Κάνοντας αυτά ο δικαστικός επιμελητής ενεργεί κατ' εντολήν και σε εκτέλεση απολύτως συγκεκριμένης αποφάσεως της ανεξάρτητης δικαστικής εξουσίας, η οποία εντολή διατυπώθηκε στο αντίγραφο του εκτελεστού τίτλου, με τον εκτελεστήριο τύπο και είναι όχι μόνο όργανο, αλλά στην πραγματικότητα και εκπρόσωπος της δικαστικής εξουσίας. Συνεπώς, δεν απαιτείται άλλος εκπρόσωπος της ίδιας εξουσίας, χωρίς μάλιστα να έχει καμία αρμοδιότητα επί της εκτέλεσεως. *ΓνωμΕισΠρΠατρών 19/7.10.1975 ΝοΒ 23, 1117.*
- ❖ Ο συντακτικός νομοθέτης θέλησε την παρουσία **επροσώπου** της δικαστικής εξουσίας κατά την ενέργεια κατ' οίκον έρευνας μόνο για το λόγο της αποτροπής καταχρήσεων ή άδικων πράξεων ή αθέμιτων καταπιέσεων των πολιτών εκ μέρους της Διοικήσεως, όργανα της οποίας είναι και οι ανακριτικοί υπάλληλοι που διενεργούν προανάκριση. *ΓνωμΕισΠρΠατρών 19/7.10.1975 ΝοΒ 23, 1117.*
- ❖ Άλλα όπως είναι φυσικό, τέτοιο ενδεχόμενο δεν δημιουργείται στην περίπτωση **εκτέλεσης δικαστικών αποφάσεων**, από το αρμόδιο όργανο, αφού το όργανο αυτό προβαίνει ενίοτε στην **παραβίαση του οικιακού ασύλου**, όχι μόνο για την ανέρευση αποδεικτικών στοιχείων που να μπορούν να στηρίξουν κατηγορία για ποινικό αδίκημα, υποκειμένων των στοιχείων άλλωστε σε κατασκευή ή αλλοίωση, αλλά για την υλοποίηση επιταγής της ανεξάρτητης δικαστικής εξουσίας, που έχει ήδη κρίνει κυριαρχικά και αμετάκλητα την υπόθεση. Συνεπώς, από την ενέργεια έρευνας από τον επιμελητή δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος για τον πολίτη κατά του οποίου στρέφεται, εκτός, βεβαίως, από τον - αυτονόητα συνδεόμενο προς την απονομή της δικαιοσύνης- περιορισμό των δικαιωμάτων αυτού, χωρίς τον οποίο περιορισμό, η εκτέλεση της δικαστικής απόφασης είναι αδύνατη. *ΓνωμΕισΠρΠατρών 19/7.10.1975 ΝοΒ 23, 1117.*

- ❖ Η παρουσία του εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας απαιτείται επειδή η καταχρηστική χρησιμοποίηση σε παγκόσμια κλίμακα των συνεχώς τελειοποιούμενων μέσων παρακολούθησης και κατασκόπευσης της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής των πολιτών εγκυμονεί άμεσους κινδύνους των απαράγραπτων δικαιωμάτων τους και της ηθικής και πολιτικής τάξης στη χώρα μας, δηλαδή για λόγους εντελώς άσχετους προς την αναγκαία υποχώρηση των ατομικών δικαιωμάτων των πολιτών. *ΓνωμΕισΠρΠατρών 19/7.10.1975 ΝοΒ 23, 1117.*
- ❖ Κατά την διάταξη του άρθρου 12 του Σ 1952 << η κατοικία εκάστου είναι άσυλον .Ουδεμία κατ'οίκον έρευνα ενεργείται , ειμή ότε και όπως ο νόμος διατάσσει... >> Με τη διάταξη αυτή **απαγορεύεται η είσοδος** αρχών ή ιδιωτών στην κατοικία κάθε Έλληνα ή αλλοδαπού πολίτη και κάθε έρευνα σε αυτήν.Η απαγόρευση όμως δεν είναι απόλυτη, εφόσον η χωρίς συγκατάθεση είσοδος των αρχών και η διενέργεια έρευνας **επιτρέπεται όταν και όπως ο νόμος ορίζει.***ΓνωμΕισΠρΠατρών 12/14.8.1975 ΝοΒ 23,1116 (με σημ. Κ. Ι. Παπαδημητρίου).*
- ❖ Το άρθρο αυτό, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει τα ατομικά δικαιώματα των πολιτών δεν είναι δυνατόν να αναφέρεται μόνο στην είσοδο και την έρευνα στην κατοικία, όταν η έρευνα αυτή διενεργείται στα πλαίσια του Ποινικού Δικαίου, αλλά αναμφίβολα περιλαμβάνει και κάθε άλλη περίπτωση κατά την οποία είναι αναγκαία η έρευνα προς επίτευξη και του σκοπού της αναγκαστικής εκτελέσεως.Συνεπώς η απαγόρευση αφορά τόσο τα όργανα που ασκούν ανακριτικά καθήκοντα όσο και τα όργανα της εκτελέσεως στη σφαίρα του αστικού Δικαίου.*ΓνωμΕισΠρΠατρών 12/14.8.1975 ΝοΒ 23, 1116 (με σημ. Κ. Ι. Παπαδημητρίου).*
- ❖ Για την πληρέστερη κατοχύρωση των ατομικών δικαιωμάτων και προς μεγαλύτερη εγγύηση έναντι των αυθαιρεσιών των αρχών απαιτείται πάντοτε η παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής αρχής κατά την διενέργεια κατ'οίκον έρευνας.Συνεπώς δεν επιτρέπεται πλέον η διενέργεια έρευνας ή η είσοδος σε κατοικία όταν αυτό απαιτείται από τους σκοπούς της εκτελέσεως, χωρίς την παρουσία σε κάθε ανεξαιρέτως περίπτωση , εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας.Έτσι η σχετική διάταξη του Κπολ

(929) δεν αντίκειται στο Σύνταγμα, και η είσοδος ή έρευνα σε κατοικία θα γίνεται, είτε εν καιρώ ημέρας είτε εν καιρώ νύκτας, πάντοτε παρουσία εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας. *ΓνωμΕισΠρΠατρών 12/14.8.1975 ΝοΒ 23, 1116 (με σημ. Κ. Ι. Παπαδημητρίου).*

- ❖ Ως κατοικία νοείται κάθε χώρος που εξυπηρετεί οικιακές χρήσεις ενός ή περισσότερων προσώπων τα οποία ανήκουν συνήθως σε μία οικογένεια. *ΜΠλημΠειρ 3444/1982 ΝοΒ 30,1331.*
- ❖ Εκτός από την κατοικία προστατεύονται εξίσου και οι χρησιμοποιούμενοι προς εργασία χώροι δηλαδή εκείνοι οι οποίοι χρησιμεύουν για την εκτέλεση οποιουδήποτε έργου ή επαγγέλματος, όπως είναι το επαγγελματικό γραφείο, το εμπορικό κατάστημα, το τεχνικό εργαστήριο και το βιομηχανικό εργοστάσιο. *ΜΠλημΠειρ 3444/1982 ΝοΒ 30,1331.*
- ❖ Χώρο εργασίας αποτελεί και το ιδιωτικό σχολείο. Συνεπώς δικαίωμα εισόδου και παραμονής σε αυτό, ακόμα και χωρίς την θέληση του διευθυντή του σχολείου, έχει η εποπτεύουσα αρχή, και μάλιστα ο Επιθεωρητής και δεν διαπράττει το αδίκημα της απείθειας ο διευθυντής του σχολείου που δεν επιτρέπει σε δημοσιογράφο, ο οποίος συνοδεύει τον Επιθεωρητή, να εισέλθει στο σχολείο του, δεδομένου ότι η επίκληση της ελευθερίας του Τύπου δεν είναι επικρατέστερη της προστασίας του οικιακού και επαγγελματικού ασύλου για την προστασία της προσωπικής αξιοπρέπειας και της επαγγελματικής και οικονομικής ελευθερίας. *ΜΠλημΠειρ 3444/1982 ΝοΒ 30,1331.*
- ❖ Το άσυλο της κατοικίας προστατεύεται από το άρθρο 9 και δεν συντρέχει κανένας λόγος να αποκλειστούν από τη συνταγματική προστασία και οι χώροι εργασίας. *ΜΠλημΠειρ 3444/1982 ΝοΒ 30,1331.*
- ❖ Η εκτέλεση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής γίνεται κατά τη διαδικασία εκτελέσεως των αποφάσεων, με τη διαφορά ότι αυτή ανατίθεται όχι σε δικαστικούς επιμελητές, αλλά στα εκάστοτε αρμόδια όργανα της Διοικήσεως. Στην περίπτωση πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής από Δημόσιο ή Κοινοτικό κτήμα, η εκτέλεση ανατίθεται στα αρμόδια όργανα των Δήμων ή Κοινοτήτων, τα οποία οφείλουν να προβούν ,

με τη συνδρομή της Αστυνομικής Αρχής, στην αποβολή του κατέχων το κτήμα παράνομα. Η παρουσία της αστυνομικής αρχής είναι αποκλειστικά και μόνο προληπτική επεισοδίων κατά την εκτέλεση και τη βίαιη αποβολή, και δεν αποτελεί εκτελεστικό όργανο. Σε καμία επίσης περίπτωση δεν απαιτείται η παρουσία δικαστικού λειτουργού κατά την εκτέλεση των διοικητικών αυτών πράξεων, ανεξάρτητα από το αν η αποβολή γίνεται από οίκημα το οποίο χρησιμοποιείται ως κατοικία. Και τούτο γιατί η κατοικία είναι βέβαια άσυλο κατά τη συνταγματική διάταξη αλλά όμως όταν εκτελείται απόφαση που έχει νόμιμα και νομότυπα εκδοθεί, τα όργανα που την εκτελούν δικαιούνται να προβούν σε αποβολή και χωρίς την παράσταση εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας. Η παράσταση εκπροσώπου της δικαστικής εξουσίας είναι αναγκαία μόνο όταν πρόκειται να γίνει έρευνα κατ' οίκον και όχι αποβολή (π.χ. έξωση). Επίσης μπορεί να γίνει βίαιη αποβολή ακόμα και κατεδάφιση κτισμάτων, μόνο από τα διοικητικά όργανα με την συνδρομή της Αστυνομικής Αρχής. Ακόμα κατά τη διάταξη του άρθρου 9 παρ.1 του Νόμου 651/1977 για την εκτέλεση των πρωτόκολλων κατεδαφίσεως αυθαίρετων κτισμάτων στην περίπτωση που αυτά κατοικούνται και οι ένοικοι αρνούνται την εκκένωση, η εκκένωση γίνεται από την αστυνομική αρχή χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς καμία ευθύνη της Αστυνομικής και της διοικητικής αρχής για τη φύλαξη των εξαγομένων από τη κατεδαφιζόμενη οικοδομή. Οι διατάξεις αυτές δεν είναι αντισυνταγματικές, αφού η επιταγή για παράσταση εκπροσώπου της δικαστικής αρχής καλύπτει μόνο την κατ' οίκον έρευνα όχι όμως και τη βίαιη αποβολή του κατόχου, σε εκτέλεση δικαστικής αποφάσεως ή πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, η οποία δεν αποτελεί παραβίαση του οικιακού ασύλου. *ΔιατΕισΠλημΗγουμενίτσας 1/22.3.1978 ΠοινΧρ 28,267.*

- ❖ Στην κρινόμενη υπόθεση, κατά την διαδικασία έκδοσης διαζυγίου, η σύζυγος διατάσσεται με απόφαση του δικαστηρίου να παραδώσει στον σύζυγο ορισμένα είδη της οικοσυσκευής από την πρώην κοινή τους κατοικία, η οποία όμως συνέπιπτε με το πατρικό σπίτι της προσφεύγουσας και στο οποίο διέμενε ακόμη και η μητέρα της. Ο συζυγός επειδή πιστεύει ότι θα υπάρξουν προβλήματα και διαπληκτισμοί, προσέρχεται για να παραλάβει τα είδη αυτά εν απουσία της συζύγου του και με τη συνοδεία του

αδελφού του,της αδελφής του,ενός δικαστικού επιμελητή και δύο αστυνομικά όργανα.Η μητέρα τους επιτρέπει την είσοδο, όμως η προσφεύγουσα ασκεί αγωγή για παραβίαση οικιακού ασύλου, μεταξύ άλλων και σε βάρος των δύο αστυνομικών,ωστόσο η αγωγή προς τους αστυνομικούς απορρίπτεται καθώς αυτοί εισήλθαν στην οικία με μόνο σκοπό τη διατήρηση της τάξης.Συντελέσθηκε επομένως παραβίαση του άρθρου 8 της ΕΣΔΑ,διότι υφίσταται εν προκειμένω υπέρβαση της αρχής της αναλογικότητας. *ΕΔΔΑ Υπόθεση Mc Leod κατά Ηνωμένου Βασιλείου, απόφαση της 23.9.1998 ΕΕΕυρΔ 1999,992.*

➤ **Παραβίαση ασύλου**

- ❖ Παραβίαση του οικιακού ασύλου συντρέχει, δηλαδή η είσοδος στην κατοικία είναι παράνομη,όταν γίνεται παρά τη θέληση του δικαιούχου,η οποία εκφράζεται ρητά ή σιωπηρά. *ΑΠ 730/1984 ΠοινΧρ 34,1046.*
- ❖ Η είσοδος και η παραμονή σε χώρους που εξυπηρετούν επαγγελματικές ανάγκες,εφόσον γίνεται από μη δικαιούχο και με την αντίθετη θέληση του δικαιούχου,ρητή είτε και σιωπηρή,συνιστά αξιόποινη συμπεριφορά²³. *ΜΠλημΠειρ 3444/1982 ΝοΒ 30,1331.*

---

²³Καράκωστας Βελισσάριος, *Το Σύνταγμα,Ερμηνευτικά σχόλια-Νομολογία*,Εκδ.Νομική Βιβλιοθήκη 2006.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η ανάγκη κάθε ανθρώπου για προστασία της κατοικίας, με ότι περιλαμβάνει η έννοια αυτή είναι έντονη. Και αυτό διότι η κατοικία αποτελεί τον κατεξοχήν χώρο εκδήλωσης της προσωπικής ελευθερίας και απομόνωσης του ατόμου μέσα στον οποίο μπορεί ελεύθερα να αναπτύξει την προσωπικότητα και τον χαρακτήρα του, είτε σε προσωπικό είτε σε επαγγελματικό επίπεδο. Ο άνθρωπος σήμερα έχει επιτύχει την απόλυτη προστασία της <<κατοικίας>> του σε νομικό βαθμό και θεωρεί, και σωστά κατά την προσωπική μου άποψη, πως το κράτος δεν δικαιούται να επεμβαίνει στον ιδιωτικό του χώρο και την ιδιωτική του ζωή. Η σημασία της κατοικίας για τον άνθρωπο οδήγησε από πολύ νωρίς στην προφύλαξη και προστασία του χώρου αυτού από τις αυθαίρετες επεμβάσεις της κρατικής εξουσίας και όχι μόνο, δηλαδή μέχρι και ανεπιθύμητες επισκέψεις ιδιωτών, για να καταλήξει σήμερα στην κατοχύρωσή του από όλοενα και από περισσότερα συνταγματικά κείμενα. Το ισχύον Ελληνικό Σύνταγμα στο άρθρο 9 παράγραφος 1 εξασφαλίζει την προφύλαξη του φυσικού ιδιωτικού χώρου του ατόμου κατά τρόπο σχετικό, προβλέποντας όμως συγχρόνως και το μοναδικό περιορισμό του δικαιώματος αυτού, την κατ' οίκον έρευνα, η οποία γίνεται μόνο αν κριθεί απολύτως αναγκαίο πάντοτε με ένταλλα έρευνας και με την παρουσία εκπροσώπων της δικαστικής εξουσίας και της αστυνομικής αρχής. Με αυτόν τον τρόπο αναδεικνύεται για ακόμη μια φορά η σπουδαιότητα του δικαιώματος αυτού, ο περιορισμός του οποίου καθίσταται νόμιμος και επιτρεπτός μόνον εφόσον προβλέπεται από σχετικές νομοθετικές διατάξεις πλήρως εναρμονισμένες προς τη συνταγματική ρύθμιση στην οποία υπόκειται. Οι παραβάτες επομένως του δικαιώματος αυτού έχουν άμεσες κυρώσεις από το νόμο οι οποίες προβλέπονται αναλυτικά σε σχετικά νομοθετικά κείμενα του Ελληνικού μας Συντάγματος.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

- Αμερικανική Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:ΑΣΔΑ
- Άρειος Πάγος: ΑΠ
- Άρθρο: Άρ.
- Αστικός Κώδικας: ΑΚ
- Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: ΔΕΚ
- Εκδόσεις: εκδ.
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:ΕΔΔΑ
- Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου:ΕΣΔΑ
- Και τα λοιπά: κλπ.
- Κεφάλαιο:Κεφ.
- Κώδικας Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων: ΚΕΔΕ
- Κώδικας Ποινικής Δικονομίας: ΚΠΔ
- Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας: ΚπολΔ
- Μονομελές Πλημμελιοδικείο Πειραιά: ΜΠλημΠειρ
- Νόμος : Ν
- Παράγραφος: παρ.
- Παραδείγματος χάριν: π.χ.
- Ποινικός Κώδικας: ΠΚ
- Σελίδα: σελ.
- Συμβούλιο της Επικρατείας: ΣτΕ
- Σύνταγμα: Συντ.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ανδρουλιδάκη-Δημητριάδη Ισμήνη, Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Συνταγματικό δίκαιο πανεπιστημιακές παραδόσεις, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1980.
- Βενιζέλος Ε., Το Σύνταγμα της Ελλάδας 1975-1986, Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, Εκδ. Παρατηρητής Θεσσαλονίκη 1986.
- Δαγτόγλου Πρόδρομος, Ερμηνεία του συνταγματος, Ατομικά Δικαιώματα (δεύτερη έκδοση), Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2005.
- Καράκωστας Βελισσάριος, Το Σύνταγμα, Ερμηνευτικά σχόλια-Νομολογία, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη 2006.
- Κρίσπη-Νικολετοπούλου Έλλη, Στοιχεία Δημοσίου Δικαίου, Αθήνα 1973.
- Μάνεσης Αριστόβουλος, Συνταγματικά Δικαιώματα, Α' ατομικές ελευθερίες, Πανεπιστημιακές παραδόσεις, Δ' έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Θεσσαλονίκη, 1982.
- Παραράς Πέτρος, Σύνταγμα 1975-Corpus, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 1982.
- Ράικος Αθανάσιος, Συνταγματικό Δίκαιο, Εκδ. 1984.
- Τσίρης Παναγιώτης, Η συνταγματική κατοχύρωση του δικαιώματος του ασύλου της κατοικίας, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλας 1994.
- Χρυσόγονος Κώστας, Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα (δεύτερη έκδοση αναθεωρημένη και συμπληρωμένη), Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα-Κομοτηνή 2002.

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Rivero Jean, Οι δημόσιες ελευθερίες, Εκδ. 1994.

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- <http://akrivoroulouchristina.wordpress.com/θεμελιώδεις-αρχές-της-δημόσιας-διοίκησης/>

- <http://el.wikipedia.org/wiki/katoikia/>

- <http://www.greeklaws.com/>
- http://www.hellenicparliament.gr/vouli_ton_Ellinon/to_politeuma/Suntagma/
- <http://www.nomikaxronika.gr/article/>

ΔΗΛΩΣΗ ΓΝΗΣΙΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

<< Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Νόμου 1599/1986 και τα άρθρα 2,4,6 παράγραφος 3 του Νόμου 1256/1982, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής εργασίας και δεν προσβάλλει κάθε μορφής πνευματικά δικαιώματα τρίτων και δεν είναι προϊόν μερικής η ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον >>.